

BRIEFADVIES
27 september '07

DE UITBREIDING VAN HET WERKINGSGBIED VAN HET
REGIONAAL LANDSCHAP VLAAMSE ARDENNEN

Mevrouw Hilde Crevits

Vlaams minister van Openbare Werken,
Energie, Leefmilieu en Natuur

Koning Albert II-laan 20, bus 1

1000 Brussel

datum	27 september '07
uw referentie	RLVA/07-03415/LS
onze referentie	03.01/L6/2007/599
betreft	Briefadvies over de uitbreiding van het werkingsgebied van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen

Mevrouw de minister,

De Minaraad ontving op 3 augustus 2007 een adviesvraag van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) over de uitbreiding van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA). De adviesvraag gaat uit van een adviestermijn van twee maanden. Met voorliggend advies, goedgekeurd op de raadszitting van 27 september 2007, komt de Raad tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn.

Het erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 voorziet geen procedure bij de uitbreiding van het werkingsgebied van een erkend regionaal landschap. Omdat het werkingsgebied van een regionaal landschap echter moet beantwoorden aan de voorwaarden van artikel 1, §1, 4° van dit besluit, wordt door het ANB aan de Minaraad advies gevraagd over deze uitbreiding. In het verleden werd de Minaraad reeds zesmaal om advies gevraagd over de uitbreiding van het werkingsgebied van een definitief erkend regionaal landschap.¹

¹ Advies van 24 januari 2002 over de uitbreiding van het RL Vlaamse Ardennen, Minaraad 2002|05. Advies van 26 juni 2002 over de uitbreiding van het RL Haspengouw, Minaraad 2002|26. Advies van 11 september 2003 over de uitbreiding van het RL West-Vlaamse Heuvels, Minaraad 2003|40. Advies van 18 december 2003 over de uitbreiding van het RL Meetjesland, Minaraad 2003|75. Advies van 9 september 2004 over de uitbreiding van het RL West-Vlaamse Heuvels, Minaraad 2004|34. Advies van 2 februari 2006 over de uitbreiding van het RL Meetjesland, Minaraad 2006|03.

Regionale landschappen: landschappelijk waardevolle gebieden

Het besluit van 8 december 1998 (artikel 1 §2 4°) bepaalt dat het werkingsgebied van een regionaal landschap zich duidelijk geografisch onderscheidt van de omliggende gebieden met een minimum aaneengesloten oppervlakte van 30.000 ha en een typisch landschap, met een grote gaafheid en samenhang en/of cultuurhistorische waarde, een hoge actuele natuurwaarde en met grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling en natuurgerichte recreatie en natuurgericht toerisme.²

Deze voorwaarden zijn evenwel nooit verder vertaald naar concrete afbakening van de (potentiële) werkingsgebieden van de regionale landschappen. De Raad heeft reeds herhaaldelijk gewezen op het gebrek aan sturing vanuit de Vlaamse overheid bij de afbakening van de werkingsgebieden van de regionale landschappen.³ Ook vanuit het Agentschap Bos en Natuur werd er aangedrongen om *"op het centrale niveau een standpunt in te nemen waarbij verschillende visies (de wil tot samenwerken en realiseren natuurbehouddoelstellingen versus kwaliteitslabel op basis van landschappelijke gaafheid) worden afgestemd en vertaald in maatstaven en streefdoel."*⁴

Dit gebrek aan sturing leidt er onder meer toe dat de regionale landschappen momenteel zeer onevenwichtig verdeeld zijn over het Vlaamse Gewest. Zo is bijvoorbeeld de provincie Limburg ondertussen volledig gebiedsdekkend ingevuld met regionale landschappen; in de provincie Antwerpen is geen enkel regionaal landschap actief. Tevens zijn er grote verschillen in de landschappelijke en ecologische kwaliteit van de bestaande regionale landschappen. Bovendien maken de recente ad-hocbeslissingen over de vraag naar uitbreiding van enkele bestaande regionale landschappen het toetsingskader nog onduidelijker (zie onder meer de volgende paragraaf).

Huidige afbakening van het werkingsgebied van het RLVA

Het ministerieel besluit van 27 maart 2006 legt het werkingsgebied van het RLVA vast.⁵ De volgende 12 gemeenten maken er deel van uit: Brakel, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Lierde, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Wortegem-Petegem, Zottegem en Zingem.

Met dit besluit werd ingegaan op de vraag van het RLVA om haar werkingsgebied uit te breiden met de gemeente Herzele; de aanvraag tot opname van de gemeente Gavere werd geweigerd. Het ministerieel besluit stelt hierbij ter overweging dat *"de gemeente Herzele voor minstens 1/4de behoort tot het kerngebied van de Vlaamse Ardennen en dat op haar grondgebied een aanzienlijke oppervlakte aan kouterlandschap voorkomt"*. De vraag van de gemeente Gavere tot opname in het RLVA werd afgewezen vanuit de

² Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regelen voor de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen.

³ Zie onder meer het advies van de Raad van 22 november 2005 betreffende de verlenging van de definitieve erkenning van zeven regionale landschappen, Minaraad 2005|43.

⁴ Agentschap voor Natuur. Evaluatie Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, werkjaar 2006, 3 mei 2007.

⁵ Ministerieel besluit van 27 maart 2006 houdende de hernieuwing van de definitieve erkenning van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen vzw te Ronse.

overweging dat *"de gemeente Gavere geen deel uitmaakt van het kerngebied van de Vlaamse Ardennen"*.

In zijn brief van 31 juli 2006 aan de gemeente Gavere stelde de minister bovendien dat *"... door het ontbreken van de gemeente Zwalm in het regionaal landschap uw gemeente geen aansluitend geografisch deel vormt van dit regionaal landschap en dit in tegenstelling tot de gemeente Herzele"*. De minister erkende dat er een fundamenteel probleem is met betrekking tot de vlakdekkendheid van de regionale landschappen. In afwachting van de uitklaring van dit probleem zou de gemeente Gavere onder het statuut van geassocieerd lid kunnen toetreden tot de rechtspersoonlijkheid van het regionaal landschap. Het statuut van geassocieerd lid houdt – volgens deze brief – onder meer in dat de terreinploegen van het RLVA kunnen worden ingezet op het grondgebied van de gemeente Gavere; het budget van de uitgevoerde werken wordt beperkt tot 10% van het totale budget dat het RLVA in haar werkingsgebied aan werken besteedt.

De Raad wenst allereerst te verduidelijken dat ze geen officieel advies heeft ontvangen over deze uitbreiding van het RLVA met de gemeenten Gavere en Herzele. Naar aanleiding van het advies van 22 november 2005 stelde de Raad vast dat diverse hererkenningsdossiers van regionale landschappen voorstellen formuleerden tot uitbreiding van de werkingsgebieden. De Raad stelde evenwel dat dit niet tot het onderwerp van de adviesvraag behoorde en sprak zich aldus niet uit over deze uitbreidingen.

De Raad betreurt dat met het ministerieel besluit van 27 maart 2006 geen fundamentele oplossing gecreëerd wordt voor het - door de minister erkend - probleem inzake de werkingsgebieden van de regionale landschappen. Bovendien stelt de Raad vast dat met voorliggende beslissing het wetgevend kader nog onduidelijker wordt. Voorliggend besluit gaat er immers van uit dat de zogenaamde afbakening van de kerngebieden van de Vlaamse Ardennen kan gelijkgesteld worden met de afbakening van het RLVA. Bovendien wordt voor de gemeente Herzele een 1/4de norm gehanteerd die nergens op gebaseerd is en wordt de toetreding van de gemeente Gavere tot het RLVA geweigerd op basis van een zeer onduidelijke vaststelling dat de gemeente niet zou behoren tot het kerngebied van de Vlaamse Ardennen. Tenslotte wijst de Raad op het onduidelijk statuut van 'geassocieerd lid'.

Uitbreiding van het werkingsgebied van het RL Vlaamse Ardennen

Het voorliggend verzoek betreft de uitbreiding van het werkingsgebied van het RLVA met de gemeenten Sint-Lievens-Houtem, Zwalm en Geraardsbergen.

Met de vraag tot toetreding van de gemeente Zwalm tot het RLVA wordt een oorspronkelijke toestand hersteld. De gemeente Zwalm – nagenoeg centraal gelegen in het werkingsgebied van het RLVA - was één van de oprichters van het RLVA. Door de landschappelijke kwaliteiten van deze gemeente wordt de landschappelijke identiteit van het RLVA versterkt.

Met de toetreding van de gemeente Sint-Lievens-Houtem tot het RLVA wordt het RLVA naar het noordoosten uitgebreid. In het zuiden ontstaat aansluiting met de recent toetredende gemeente Herzele. Sint-Lievens-Houtem bezit nog talrijke gebieden met een hoge cultuurhistorische waarden. Relictzones zijn onder meer het Land van de Molenbeken, de bossen van Vlierzele en de omgeving van het Kattenbos. De vraag is evenwel in hoeverre Sint-Lievens-Houtem nog kan gerekend worden tot de Vlaamse Ardennen.

De uitbreiding van het RLVA met de stad Geraardsbergen breidt het RLVA sterk uit naar het zuidoosten. Valleigebieden met belangrijke ecologische en landschappelijke waarde zijn de Dendervallei en de vallei van de Mark. De Oudenberg en de Bosberg zijn uitlopers van de Vlaamse Ardennen.

Conclusie

Uitgaande van voorgaande vaststellingen en bij gebrek aan een duidelijk beleidskader en juridisch kader voor het werkingsgebied van de regionale landschappen, wenst de Raad zich te onthouden bij de vraag tot uitbreiding van het RLVA met de gemeente Sint-Lievens-Houtem, Zwalm en Geraardsbergen.

Met de meeste hoogachting,

Hubert David
Voorzitter Minaraad